

Odlomki iz zgodbe Maki

Tam ni bilo ničesar, tam je bil en sam nič in sredi tega velikega belega ničā, obrobljenega s sivkastim kvadratom, je tičal žebliček. Pravzaprav kavelj, kajti bil je velik žebelj, saj je bila tudi slika, ki jo je nosil, velika. S širokim starinskim okvirjem, baročno izrezljanim in prekritim z zlatimi lističi, je visela na desni steni v svojih žareče rdečih barvah kot skrivno sporočilo ali neizgovorjeno priznanje, izpoved, ki je sprejemljiva samo kot alegorija, nagnjenje, ki ga je možno dopustiti le kot prisposodob. Tiha priča bližine, spletene pred sto leti v nekem drugem času, v nekem drugem svetu, v nekem drugem življenju, ki je za sabo pustila sled, lepoto in skrivnost. In zdaj je ni bilo.

/.../

Slikarjev pogled si je izbral en sam, bližnji posnetek, izrez iz krajine, ki ga je povečal čez celo platno, kot bi naslikal šopek, ki to ni. Rdeči maki so iz bujne, sveže zelene spodnje četrtine poganjali visoko kvišku, kipeli so do neba in čarali srčno kri, gorečo na ozadju, ki se razblinja v trepetavosti poletnega zraka. Žareče čaše so se v širokem pasu razprostirale od levega do desnega roba in se rahlo nagibale naprej, kot bi segale k tistemu, ki stoji pred njimi. Pravzaprav je bilo gledišče postavljeno tako, da je opazovalcu dajalo občutek, da leži na trebuhu v sočni svežini valujočega travnika, potopljen z obrazom v hladno podrast in prav ta bližnji pogled je razkrival resnično nenavadnost dela. Med vitka makova stebila in nezrele zelene glavice, ki so se skrivale pod ognjenimi cvetovi, so bile pomešane bele perunike. Mehke in še vlažne od popoldanskega dežja, ki se je pravkar ulil, so se stiskale na levi strani slike, kot bi iskale zavetje ali senco. A nevihta je že prešla in jarko sonce je zamenjalo oblake, vročica je migotala v mlečni meglici, gruča belih perunik pa se je privila k makovim stebлом in listom, ki so jo objeli z vseh strani. Le v zlatem rezu na spodnji strani je med zelenjem s čisto belino izstopal en sam, usločen cvet, nanj pa so padle tri kaplje, kot bi se osuli venčni plameni in poljubili ustje perunike. Dunja je vedela, da ta neobičajna povezava divje lepote maka in nežne moči perunike nikjer v naravi ni možna. /.../ To nikakor ni bila realistična slika, namesto prikazovanja botanične stvarnosti, je govorila v jeziku prisposdob. Nevsakdanji preplet divjih cvetlic, ki kljubujejo surovim razmeram z bolj kultiviranimi rožami, kot so perunike, je razkrival osupljivo in močno simboliko. A vendar je bilo še nekaj. Dunja je stopila čisto k platnu in pozorno motrila spodnji del zelenja. Ne, tam niso bili naslikani makovi listi. Čisto na desnem robu, delno že izginjajoč s platna, je rasel osat, trdoživa poljska zel, ki kljubuje človeškim poskusom, da bi jo izkoreninili, a tudi rastlina, ki jo lahko povežemo s trpljenjem, obrambo in zaščito, in bi lahko simbolizirala čustvene zidove. Osat je bodeč, a hkrati lep, podobno kot krhko ravnoesje med ranljivostjo in samozaščito v neizrečeni ljubezni. Je slikar hotel ustvariti šopek, ki ni šopek, delček krajine, ki nikjer ne obstaja, sobivanje in vez, ki je nemogoča in se lahko uresniči le v sanjah? /.../

Dunja se je zavedla, da stoji sredi babičine sprejemnice, sredi stanovanja, kjer je bilo še vse tako, kot je za sabo pustila babica, in zre v prazno steno, v nič, obrobljen s sivkastim kvadratom, v zid, kjer je od vedno visela slika /.../ In zdaj je ni bilo.

Slika Mateja Sternena *Maki* je v istoimenski zgodbi iz knjige *Bližina na recept* Helene Šuklje zaživela v sodobni slovenski literaturi. Čeprav gre za literarno fikcijo, je pisateljica navdih za zgodbo dobila ob Sternenovi umetnini. Skozi začetno skrivnost, izginotje slike, se razkriva trikotnik intenzivnih medčloveških odnosov in etičnih dilem. Kakšen kompromis bo morala sprejeti Dunja, da bi razrešila svojo stisko in kako se bodo odzvali drugi? Zgodba se polemično odziva na aktualno družbeno stvarnost in kritično osvetljuje sodobni čas.